

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 103

číslo: 12

19. března 2023

Cena: 12 Kč

Rok s válkou

promluva Lukáše Bujny při bohoslužbě za oběti války (24. 2. 2023)

Ve farní kuchyni si dělám snídani, u sporáku vaří mladá ukrajinská maminka. Našla na faře azyl i se dvěma dětmi. Její dvouletý krásný synáček se světlými vlásky mě soustředěně pozoruje. Když se na něho usměje, také on se usměje. A když se pustím do snídane, dívá se na mě doslova s otevřenou pusou. Jeho mámě řeknu: „Vypadá to, že jste mu nedala týden najíst?“ Odpoví mi posmutněle: „Takhle reaguje na muže. Chybí mu tatínek.“ Jeho tatínek zůstal na Ukrajině. Z důvodů, které jsou zřejmé. Už rok tam zuří válka. Ti, kdo válečný konflikt rozpoutali a nesou odpovědnost za všechny zmařené životy a zničenou zemi, dokázali by se podívat do očí dvouletého uprchlíka, jenž je sice v bezpečí, ale odtržený od táty i domova? Přál bych Putinovi, jeho přísluhovačům i vykonavatelům jeho rozkazů, aby v očích nevinného dítěte nahlédli, jakých zločinů se dopustili, jak nesmyslná a krutá je válka, a že krev obětí padá na jejich hlavy. Čím déle válečná jatka trvají, tím více je psychologicky vytěsňujeme, zprávy z bojiště nás obtěžují, nechceme na ně myslet, působí rušivě. Únava z války způsobuje, že sílí touha po návratu k „normálu“, s čímž poroste i tlak na mír, ale na mír vnucený, nespravedlivý, který nepovede k uznání a nápravě křivd, ani nezajistí trvalejší stabilitu, a už vůbec nebude základem pro opravdové usmíření. Na ukrajinské straně by takový nadiktovaný mír zanechal hořkost a pocit zrady. Nabízelo by se srovnání s mnichovskou dohodou a následným nacistickým zábořem českého pohraničí. Samozřejmě se musí hledat mírové řešení, ale Ukrajincům se nesmí vnutit „mír, mír, mír / jako hajzlpapír“ (verše Egona Bondyho).

Vybavuje se mi v této souvislosti biblický příběh z Druhé knihy Mojžíšovy: *Přítáhl Amálek, aby v Refidímu bojoval s Izraelem. Mojžíš rozkázal Jozuovi: „Vyber nám muže a vyjdi do boje proti Amálekovi. Já se zítřka postavím na vrchol pahorku s Hospodínovou holí v ruce.“ Jozue učinil, jak mu Mojžíš rozkázal, a dal se s Amálekem do boje. Mojžíš, Áron a Chúr vystoupili na vrchol pahorku. Dokud Mojžíš držel ruku nahoře, vítězil Izrael, když ruku spustil, vítězil Amálek. Když Mojžíšovi umdlévaly ruce, vzali kámen a podložili jej pod Mojžíše, aby se na něj posadil. Áron a Chúr, každý z jedné strany, mu podpírali ruce, takže vytrval s rukama nahoře až do západu slunce. I porazil Jozue Amáleka a jeho lid ostrým mečem.* (Exodus 17,8-13)

Stejně tak bojující Ukrajina potřebuje, abychom ji neustále podpírali v jejím vzdoru proti okupantům, aby její ruce, bránící se ruské agresí, nezemlely. Svědomí i historické zkušenosti napovídají, že ponechat napadeného na pospas osudu je nejenom nemorální, ale také se to časem otočí proti nám. Teď by nám svědomí mohlo napovědět, že není správné pomoci zdržovat, dávkovat, složitě se handrkovat, jestli poslat na Ukrajinu to či ono a v jakém množství, protože tím se konflikt mění ve vleklou opotřebovávající a poziční válku bez vyhlídky na konec.

Zároveň je však důležité, abychom obě strany konfliktu zjednodušeně neztotožňovali s mýtickými silami Dobra a Zla, a neviděli ve válečném střetu se složitým politickým a historickým pozadím dualisticky pojetý zápas mezi mocnostmi Světla a Tmy. Černobílé vidění je pochopitelné u trpících lidí na Ukrajině, kteří jsou přímo vtaženi do válečného běhání. Nelze jim vyčítat, že ruská armáda jim připomíná skřety z Mordoru, ale u nás, kteří jsme v jiné situaci a nečelíme bezprostředním následkům raketových útoků, je na místě diferencovanější pohled.

Rusko není biblický národ Amáleků, ukrajinský prezident Zelenskij není Mojžíš ani Jozue. Prokletí Amálekovi byli posléze naprosto vyhubeni, zmizeli z dějin. Z militantní protiruské rétoriky v médiích a na politické scéně mám pocit, že si přeji, aby Rusko jako stát a Rusové jako národ dopadli podobně jako Amálek.

Neexistuje snad i jiné než Putinovo Rusko? Neexistují Rusové, kteří Putinovu válku nepodporují a sami jí trpí? Představa, že Rusko musí být rozdrceno či dokonce rozděleno, neboť je Impériem Zla, mi připadá zcestná a nebezpečná pro budoucnost Evropy. Jak by se z chaosu po zhroucení a rozpadu olbrámského státního celku mohlo zrodit mírové uspořádání? Co kdyby anarchie

Dokončení na str. 3

O T. G. Masarykovi v Parlamentu ČR

V pondělí 6. března se v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konalo setkání při příležitosti letošního 173. výročí narození Tomáše Garrigua Masaryka. Proběhlo pod záštitou 1. místopředsdkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Věry Kovářové v rámci projektu „Naše a evropská společnost“.

V úvodu pronesli své pozdravy ing. Věra Kovářová, patriarcha naší církve ThDr. Tomáš Butta a pražský biskup Doc. David Tonzar. Ve svých projevech nám připomněli masarykovské hodnoty, jako je mravnost, poctivá práce, vzdělání, polická angažovanost a odvaha postavit se nepravostem. Zazněla též slova o svobodě svědomí a demokracii založené na diskusi mezi lidmi, kteří si důvěřují a poctivě hledají pravdu. Mají být k tomu vychováváni rodinou, školou, církví, státní správou, literaturou i žurnalistikou.

U příležitosti tohoto významného výročí zazněly také dvě velmi zajímavé přednášky. První na téma „Česká reformace jako inspirace Masarykova myšlení“ přednesl Mgr. Jakub Smrčka, Th.D., ředitel Husitského muzea v Táboře. A druhou s názvem „Církev v době první republiky ve vztahu k prezidentu T. G. Masarykovi“ jsme si vyslechli v podání historika doc. Jaroslava Šebka, působícího v Historickém ústavu AV ČR, v.v.i.

Setkání doprovodil krásným pěveckým vystoupením komorní sbor Místra Jakoubka ze Stříbra pod vedením Mgr. Hany Tonzarové, Th.D.

K setkání se ještě podrobněji vrátíme v příštím čísle časopisu.

redakce

Mravnost, politika a vzdělání v pohledu Masaryka

Pro filozofa a prezidenta T. G. Masaryka je charakteristický důraz kladený na mravnost, politickou angažovanost a vzdělání. Dokládá to i úryvek z jeho spisu *Ideály humanitní* z roku 1901: „Mravnost je založena na citu. Ale není každý cit pravý, pěkný, a protože mravnost na citu je založena, neodporuje proto rozumu. Hledejme vzdělání; právě proto, že cit je slepý, musíme citu svítit rozumem. Vzdělání hledejme praktické, ale také všeobecné a filozofické. Dnes zejména je také třeba vzdělání historického, politického. Mravnost dnes znamená do veliké míry mravnost politickou. Nedělejme rozdílu mezi politikou a mravností. Chceme-li vzdělání, buďme pozorni, učme se myslet, ale nebuďme všeteční. Být moudrý, o to běží. Mnohovědnost nás nespasí. Pokud je to možno, všechny své síly musíme pěstovat souladně. Nejen ducha, nýbrž i tělo. Pokud možno vzdělání harmonické“ (*Ideály humanitní*, Praha 1990, s. 60).

Masaryk v tomto spise klade otázku, kde má mravnost a etické jednání svůj původ, zda v citu nebo rozumu. Je založena na citu, ale má být podložena i rozumem. Současně Masaryk odkazuje nejen na lidský cit nebo rozum, ale na normu biblickou – Ježíšův příkaz lásky k bližnímu (s. 57).

Politika je angažovaný zájem o veřejné dění, které se nás dotýká. Masaryk o sobě dosvědčoval: „Jsem člověk politický, politické problémy mě zajímají a drží od mládeži“ (Karel Čapek, *Hovory s T. G. Masarykem*, Praha 1969, s. 245). Ale politika má rozměr morální.

Politika není oblast, kde by mravnost neplatila. Masaryk upozorňuje: „Nedělejme rozdílu mezi politikou a mravností“. „Všechna rozumná a poctivá politika je provádění a upevňování humanity uvnitř i navenek; politiku, jako vše, co děláme, nutno důsledně podřizovat zákonům etickým“ (*Hovory s T. G. M.*, cit. s. 244).

A třetí oblast je vzdělání, v propojení s mravností a politikou. V uvedeném úryvku se z úst Masaryka ozývá Komenského požadavek harmonického vzdělání uskutečňovaného v souladu všeobecnosti i praktičnosti, ducha i těla. Masaryk dílo Jana Amose Komenského studoval, včetně jeho *Obecné porady*, jak prozrazují jeho přednášky z dějin filozofie z roku 1889 (Josef Zúmr, *Komenský a Masaryk*, *Filosofický časopis* 1992, č. 1, s. 97-98). Masaryk výslovně poukazuje na potřebnost vzdělání v oblasti historie a politiky, když říká: „Dnes zejména je také třeba vzdělání historického, politického.“

Pronikání do historie přináší i znalost politiky. Vždyť historie je spojena s neustálými zápasy o moc, včetně využití různých intrik a prosazování záměrů vojenskou silou, násilím a útlakem. Ale dějiny nejsou jen zápasem o moc, ale také zápasem o hodnoty, jakými jsou pravdivost, spravedlnost, soucit, o hodnoty pravé lidskosti. Tento zápas v naší novodobé historii státu ztělesňuje právě Masaryk, proto má být jeho odkaz připomínán i dnes.

Tomáš Butta
patriarcha

Biblický kodex Sassoonův a jeho role v poznávání starověké kultury Izraele

V uplynulých týdnech proběhla v evropských médiích zpráva o nadcházející aukci kodexu, který v současné době vlastní švýcarský finančník Jacqui Safra. Získal jej ze soukromé sbírky průmyslníka a vlastníka jedné z nejbohatších světových soukromých sbírek judaika, Davida Solomona Sassoon (+1942). Na počátku 20. století se kodex objevil na knižním trhu v syrském Damašku, odtud se také nazývá Damašský Pentateuch.

Zpráva zdánlivě náleží spíše do oblasti obchodních transakcí knižních starožitností. **Potenciální možnost zpřístupnění kodexu pro badatele po jeho prodeji ale může mít dalekosáhlé důsledky pro hlubší poznání dávné kultury starověkého Izraele, sociálního zřízení a náboženských představ obyvatel**, i nový pohled na lingvistický vývoj včetně písemných záznamů a jejich variant v nejstarších dokumentech národa.

Sbírky rukopisů, archiválií a archeologických artefaktů v soukromých sbírkách knihomilů nebývají zpřístupňovány objektivnímu vědeckému studiu z mnoha důvodů. Pravda, vlastníci je sice propůjčují k veřejným výstavám a prohlídkám, činí tak ale spíše k popularizaci sbírek, ke zvýšení zájmu veřejnosti a médií. Mnohdy také jako přípravu pro budoucí aukční prodej anebo během dědických řízení. Jejich odhadům tedy zbývá jen čas pro autentizaci a ocenění materiálů, nikoli pro jejich náročné vědecké studium.

Prakticky jediné materiálové zdroje našeho současného vědeckého poznání se nacházejí jen ve sbírkách veřejných muzeí, knihovnách a odkazech těmto institucím a v nále-

zech archeologických. Současné aukce tak vzácných materiálů v soukromém vlastnictví dnes dosahují astronomických částek. Veřejné instituce sice udržují rezervní rozpočty na nové starožitnosti; tyto prostředky ale nestačí, pokud se jim nedostane přímé subvence od státních administrativ, takže při aukci je vždy větší pravděpodobnost, že předměty opět připadnou do soukromých rukou.

Abychom si učinili konkrétnější představu o zdrojích našich současných znalostí biblické vědy – vycházejí z principu textového kriticko-historického přístupu s přispěním pomocných věd, zejm. lingvistiky, archeologie, paleografie, i dalších. Tento princip kritické analýzy textů vrcholil na počátku 20. století. Další rozvíjení znalostí při používání pouze těchto metod a tehdy dosažitelných zdrojů se ale zákonitě zpomalovalo.

K převratným výsledkům se již badatelé dostávali méně, až posléze se tento přístup uplatnil spíše jako výcvikový pro zadávání diplomových témat akademických postgraduálních studií.

Na počátku 20. století se ale začaly prudce rozvíjet další vědecké nauky, které v jiných přírodovědných, technologických i exaktních oborech používají nedestruktivní analytické metody. Nejznámější jsou z forenzních soudních postupů a nauk, metody přezkoumávání pravosti a způsobů dobové technologie zpracování uměleckých děl dávných sochařů, malířů, výrobců středověkých textilií nebo hudebních nástrojů, rovněž knih, rukopisů a artefaktů archeologických.

Mezi takové metody náleží např. nukleární absorpční a emisní spek-

tronomie, fluorescenční analýzy, optika infračerveného a ultrafialového spektra, magnetické rezonance, rentgenové analýzy, matematické statistické analýzy uplatňované v lingvistice, genetické identifikace a další. Jsou to velmi náročné postupy na technologickou znalost a zručnost, rovněž nákladné na instrumentální údržbu a obnovu. Mohou si je v širším rozsahu dovolit zavádět prakticky jen státní instituce a velké americké nebo některé západoevropské univerzity.

Vraťme se ale k významu Sassoonova kodexu. V 19. století používala biblická věda jako kritický zdroj originálních biblických podání text masoretský, editovaný, opísovaný a rozšiřovaný školou masoretských znalců Tóry a vykladačů Tanachu (hebrejské Bible) v době mezi 7. - 9. stoletím. Nejkompletnější ze zachovaných opisů je Leningradský kodex, vzniklý na počátku 11. století. Kodex byl zčásti poškozen po II. světové válce.

Další kodex, původem ze syrského Aleppa, postrádal již podstatné části některých starozákonních knih. Pocházel z 10. století, ale zmizel v r. 1947 během občanské války. Rukopisy Kumránské, zvané též od Mrtvého moře, byly objeveny v roce 1947. Jejich vznik se klade mezi rok 150 př. Kr. a 75 po Kr.

Texty obsahují několik zlomků i delších částí biblických knih; jazykově jsou blízké Masoretům, obsahují také řadu textů ve

starořečtině. Biblickým odborníkům různých škol však trvalo téměř 40 let, než se zbavili vzájemné řevnivosti a dokázali spolupracovat na řádném rozboru a zhodnocení kumránských textů.

Německý hebraista Rudolf Kittel (+1929) redigoval kritické vydání Biblia Hebraica a vydal ji ve dvou svazcích v roce 1906 v Lipsku podle masoretského textu („Textus receptus“) publikovaného v Benátkách r. 1524. Sázeční matrice jeho díla vzaly za své během II. světové války.

Kodex Sassoon obsahuje všech 24 knih hebrejské Bible. Chybí v něm jen prvních 10 kapitol (12 listů) Pentateuchu. **Byl psán ke konci 9. století, nejpozději na počátku 10. století.** Je tedy o 100 let starší než kodex Leningradský. Byl původně věnován synagoze v městě Makisin (dnešní Markala v Sýrii). Město Makisin bylo zničeno spolu se synagogou ve 13. století Mongoly a později znovu Tamerlánovou hordou.

Kodex uchovávali přeživší členové židovské komunity a jejich potomci. Je zajímavé, že obsahuje i vokalizaci a punktualizaci, cenný záznam pro lingvistická studia

doby vzniku. Pro širší židovská společenství zapadl téměř na 600 let. V Evropě se objevil poprvé na knižním trhu ve Frankfurtu v roce 1929, kde jej zakoupil průmyslník a bibliofil Sassoon pro své sbírky. Ani on jej nevystavoval, dal však autentizovat a ohodnotit stáří a lingvistickou analýzou.

Současný vlastník jej zadal aukční síni Sotheby pro prodej na počátku května. Aukcionáři očekávají dražbu v astronomické částce mezi 30 – 50 miliony dolarů. Vlastník se rozhodl vystavit před prodejem rukopis v několika výstavních centrech. V únoru proběhla jeho exhibice v londýnské Sotheby, poté následují výstavy v několika evropských městech a končí na konci března v Muzeu židovského národa ANU v Izraeli. Odborný dozor vykonává Dr. Sharon Liberman Minzová, docentka hebrejského semináře v New Yorku a konsultantka judaika pro Sotheby organizaci.

Můžeme jen doufat, že se najde tak štědrý mecenáš, který umožní, aby tato nenahraditelná památka mohla být umístěna v některé veřejné instituci k prospěchu a vzdělávání celého světového společenství.

Slavomír Pícha

Nad Písmem

Vy však říkáte: vidíme!

Jan 9,1-41

Pravda se pro mě nestala přežitkem.

Snažím se být jen srozumitelnou ozvěnou světa, kterému stále víc nerozumím. (via básník Michal Černík)

Poté, co se Ježíš v chrámu nepohodl s farizeji ohledně sporu o svou identitu, chopili se farizejové kamenů. On se však skryl v davu a odešel z chrámu. Cestou uzdravil podivuhodným způsobem od narození slepého člověka, kterého pak zavedli k farizejům, aby pověděl „duchovním autoritám“, že jej uzdravil Ježíš. Během jeho výslechu tyto autority rozporovaly jeho výpověď tvrzením, že to není možné. Argument? Oni přeci musejí znát proces Božího zjevování lépe, než negramotný slepec. Vždyť na to studovali!

Ale ouha. Pokud Ježíš opravdu otevřel slepému oči, pak jsou slepí farizejové, protože nevidí, co je zjevné. Nevidí pravdu coby evidentní skutečnost. Oni však o sobě tvrdí, že jsou vidoucí, že znají pravdu lépe a pohrdají tak svědectvím uzdraveného. Nehodí se jim do jejich systému, je pro ně nepohodlným svědkem jejich vlastní slepoty. Podobně pohrdali koncilní otcové v Kostnici svědomím Jana Husa. Pro to samé pohrdání mocných pravdou se upálil Jan Palach.

Podle stejného vzoru nakládají mocní tohoto světa s pravdou i dnes. Velmi hutně to vyjádřil Alexandr Solženicyn: „My víme, že oni lžou. Oni vědí, že my víme,

že oni lžou. My víme, že oni vědí, že my víme, že lžou. A přesto stále lžou.“ K tomu dodává Ježíš *memento*: „Když vede slepý slepého, oba padnou do jámy“ (L 6,39). Nástrojem lži je pokrytectví. Nástrojem pravdy je důvěra. Žijeme v apokalyptické době, uprostřed svým způsobem „apokalyptické“ války. To slovo znamená v řečtině odhalení. Válka na Ukrajině (a ani jinde) není pouhým regionálním konfliktem. Odhaluje totiž souboj dvou civilizačních principů, který staví lidi proti sobě. Válka odhaluje, že zastat se napadeného znamená hájit princip lidskosti. Stát za agresorem znamená hájit farizejský princip nadřazenosti a znásilňování pravdy. Na základní rovině ale odhaluje charakter každého z nás – odhaluje, kdo „vidí“ (myslí na druhé) a kdo je slepý (myslí jen na sebe).

Onen slepec z příběhu podle Ježíše nezhršil. Slepota není podle něj Božím trestem za hřích, ale nadějí, že každý z nás byl zrozen k tomu, aby se na něm zjevily skutky Boží. Proto kdo chce žít s nadějí na budoucnost, musí si svou slepotu přiznat a zvláště tehdy, má-li pocit, že všechno ví lépe.

Nebo jak napsal Kierkegaard: „Jsou dva způsoby, jak se nechat oklamat. Jedním je věřit tomu, co není pravda, druhým je odmítnout přijmout to, co pravda je.“ Přiznat svou slepotu je zásadní. Pro každého osobně i pro svět, který má přežít.

Tomáš Procházka

Z kazatelského plánu

4. neděle postní

Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete! Veselte se s ní, veselte, všichni, kdo jste nad ní truchlivali. Budete sít do sytosti potěšení z jejich prsů. (Izajáš 66,10-11)

První čtení z Písma: 1. Samuelova 16,1b.6-7.10-13

Tužby postní:

2. Aby nám dal sílu sebe sama zapřít, svůj kříž pokorně nést a Krista následovat, modleme se k Hospodinu.
3. Aby upřímným pokáním a vnitřní očistou si naše srdce proměňoval, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Výkupiteli, poslal jsi svého Syna, aby se stal pravým životodárným chlebem světa. Dávej nám ten chléb stále, ať žije v nás a my v něm! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: Efezským 5,8-14

Evangelium: Jan 9,1-41

Verš k obětování: Žalm 135,6a

Verš k požehnání: Jan 9,11

Modlitba k požehnání:

Bože Výkupiteli, pomoz nám, ať svaté dary chleba a kalicha přijímáme s upřímnou zbožností a věřícím srdcem! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 52, 82, 87, 180, 245, 312, 323

Modlím se společně s apoštolem Pavlem (Ef 5,8-14):

Bože, ať se nepodílím na neužitečných skutcích.

Dej mi schopnost nazývat je pravým jménem.

Nechci to jen sám pro sebe, ale i proto, aby svět nemusel mluvit o tom, co je odporné jen slyšet.

Prosím, uzdrav systémovou slepotu lidstva na našich vlastních užitečných skutcích.

Probud' nás, slepé, do zářícího světla splněných snů našich otců.

Ať řekneme: vidíme, aniž bychom zůstávali ve tmě.

Amen.

Rok s válkou

Dokončení ze str. 1

přerostla do občanské války, v níž by hrozilo zneužití jaderných zbraní, rozkradených kozáckými atamany? Stačí si vzpomenout na fatální důsledky ponížení Německa po první světové válce. Frustrace a beznaděj vytvářejí živnou půdu pro nenávisť, touhu mstít se, vyvolávají znovu démona agrese. Na ruské straně by se podobný scénář mohl zopakovat se všemi děsivými konsekvencemi.

Jednota demokratického světa v podpoře ukrajinského boje za nezávislost a svobodu musí vytrvat až do chvíle, kdy si Rusko vyhodnotí, že náklady na pokračování ve válce jsou neúnosné z lidského i materiálního hlediska. Pak teprve přistoupí na jednání o míru, který by skutečně garantoval svébytnost a suverenitu Ukrajiny, předcházel dalšímu kolu vzájemného krveprolití, ale také aspoň v minimální míře zohlednil ruské národní zájmy (např. neutralitou Ukrajiny?). Současná ruská věrhuška nejeví známky ochoty zrevidovat své postoje, ale hypoteticky může nastat situace, kdy vyjednání mírové dohody (což se neobejde bez odvahy k ústupkům z dosavadních „zabetonovaných“ názorových pozic) bude komplikovat i dnešní oficiálně deklarovaný postoj ukrajinského vedení. Všichni už totiž nainvestovali do konfliktu příliš mnoho a nikdo nechce ztratit tvář.

Do úvah o hledání cest k míru se mi promítá i Ježíšovo podobenství: „*Má-li nějaký král táhnout do boje, aby se střetl s jiným králem, což nezasedne nejprve k poradě, zda se může s deseti tisíci postavít tomu, kdo proti němu táhne s dvaceti tisíci? Nemůže-li, vyšle poselstvo, dokud je jeho protivník ještě daleko, a žádá o podmínky míru*“ (Lukáš 14,31-32). Ze slov evangelia jsem ale nevyčetl, že slabší Ukrajina by se měla podrobit silnějšímu Rusku. Naopak Rusko si musí uvědomit, že je slabší, protože čelí ohromné převaze společenství demokratických zemí, podporujících Ukrajinu ze všech sil, neboť chápou, že bojuje za hodnoty spravedlnosti a svobody, na nichž stojí evropská kultura. Kdyby Rusko vnímalo jednoznačnou podporu, již by se Ukrajině dostávalo dříve než od 24. února loňského roku, k invazi by možná vůbec nedošlo. V tomto smyslu je Západ spoluzodpovědný za válku, kterou se ani po roce nepodařilo rozumným způsobem ukončit.

Jak dlouho bude ukrajinský chlapec na faře čekat, než utichnou zbraně, do jeho rodné země se vrátí mír a on zase obejmě tatínka? **Lukáš Bujna**

Autorem fotografie je Jan Sebján

Tresty za odmítnutí vojenské služby

na Ukrajině jsou zřejmě v rozporu s mezinárodními úmluvami

V lednu padl na Ukrajině první nepodmíněný trest odnětí svobody za odmítnutí povinné vojenské služby. K výkonu trestu v délce jednoho roku byl v pondělí 20. února povolán křesťan bez konfesní příslušnosti Vitalij Vasilovič Alekseenko (*1976). Případ vyvolal zájem organizací, které se zabývají lidskými právy, a rozsáhlou diskusi o tom, zda a jakým způsobem je v době války a stanného práva možné (či dokonce nutné) respektovat výhrady svědomí a náboženského přesvědčení vůči službě se zbraní.

Povinná vojenská a civilní služba na Ukrajině

Na Ukrajině se „odpůrci vojenské služby z důvodu svědomí“ potýkali s překážkami i před válkou. Alternativní civilní služba je sice v ukrajinské armádě od roku 1999 v rámci základní povinné vojenské služby možná, ale pouze pro členy deseti náboženských společenství, která ukrajinský stát uznal jako pacifistická.

Výbor Organizace spojených národů (OSN) pro lidská práva ve svých závěrečných pozorováních o Ukrajině ze dne 9. února 2022 zdůraznil, že „alternativy k vojenské službě by měly být dostupné všem odpůrcům vojenské služby bez diskriminace, pokud jde o povahu jejich přesvědčení odůvodňující námitku (ať už jde o náboženské přesvědčení nebo nenáboženské přesvědčení založené na svědomí).“

Když před rokem (24. února 2022) Rusko zahájilo tažení na Ukrajinu a krátce nato začalo na Ukrajině

platit stanné právo, znamenalo to také plošnou mobilizaci, a tedy povinnou vojenskou službu pro všechny muže ve věku od osmnácti do šedesáti let. Vzhledem k válečnému stavu sdělilo 21. srpna 2022 ukrajinské ministerstvo obrany ukrajinskému pacifistickému hnutí, že právo vykonávat alternativní civilní službu je během stanného práva pozastaveno, a to i přesto, že obecný komentář 22. Výboru OSN pro lidská práva k článku 18 („Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání“) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (ICCPR) uvádí, že „toto právo nelze zrušit ani v době ohrožení a národní nouze“. Stejně tak je postup ukrajinského ministerstva obrany také v rozporu s vyjádřením další z příslušných pracovních skupin OSN, že „právo na odmítnutí vojenské služby z důvodu svědomí je součástí absolutně chráněného práva vyznávat své přesvědčení a nelze ho z rozhodnutí státu nijak omezit“.

Případy odmítání vojenské služby se zbraní na Ukrajině

Vitalij Vasilovič Alekseenko, který do Ivano-Frankivka přesídlil v květnu 2022 z Doněcka kvůli válečné situaci, byl k odvodu pozván 2. června 2022. V náborové kanceláři sdělil, že z náboženských důvodů odmítá být vojákem ve zbraní, a požádal, aby byl využit v civilní službě. Žádost o civilní službu byla Alekseenkovi zamítnuta s tím, že to v době stanného práva není možné, a navíc nelze nijak ověřit, že jeho důvody jsou skutečně náboženské.

Den modlitby za mír

Dne 22. 3. 2023 se koná celosvětová modlitba za mír, která propojí křesťany v naději na lepší budoucnost. Komuniké přípravného výboru vysvětluje, že křesťané jsou povoláni k modlitbám a podpoře míru. V celosvětovém kontextu, kde se množí války a násilí, je nastolení míru ještě naléhavější: válka na Ukrajině vstoupila do druhého roku, stupňuje se násilí v Palestině, vojenská cvičení ohrožují mír na Korejském poloostrově atd.

V loňském roce uspořádaly Konference evropských církví, Světová baptistická aliance, Světová luterská federace, Světová mennonitská konference, Světová rada metodistických církví a Světové společenství reformovaných církví společně virtuální modlitbu za mír, které se zúčastnilo více než 5 000 lidí ze 150 zemí. Světová křesťanská společenství spolu se Světovou radou církví letos opět uspořádají 22. března celosvětovou modlitbu za mír.

Veřejný prostor a teologie

Ve dnech 6. - 8. února 2023 se v Bruselu sešlo 32 ekumenických zástupců členských církví Konference evropských církví (CEC) z celé Evropy, aby se zabývali úlohou církví a veřejnou teologií - tím, jak mohou programy CEC postavení církví v budoucnu posílit. Zazněly obavy, že se stále více ve veřejném diskurzu zmenšuje prostor pro náboženství. Účastníci byli zajedno, že posilování křesťanského

hlasu v současných evropských společnostech je lepší provádět společně, což klade na CEC ještě větší zodpovědnost. „Teologie a církev nemohou být nevěřejné,“ řekl pastor Serge Fornerod, ředitel ekumenického odboru evangelické církve ve Švýcarsku, když se zabýval rolí církve ve veřejné teologii. Zdůraznil koučování, mediace a participační aspekty církvi ve veřejném diskurzu. Dr. Vincent Depaigne, koordinátor Evropské komise pro dialog s církvemi, hovořil o historii, rámci a současných výzvách této smlouvy. Diskutovalo se rovněž o plánech iniciativy CEC Pathways to Peace (Cesty k míru).

Od identity k vizi

Prvním účelem Světové rady církví je „volat církev k cíli viditelné jednoty v jedné víře a v jednom eucharistickém společenství vyjádřeném v bohoslužbě a v společném životě v Kristu a postupovat k této jednotě, aby svět uvěřil.“

Legitimní rozmanitost v životě společenství je Boží dar. Duch svatý uděluje věřícím rozmanité vzájemně se doplňující dary pro společné dobro (1 K 12,4-7). Učedníci jsou povoláni, aby byli zcela jednotní (Sk 2,44-47; 4,32-37) a přitom měli v úctě rozmanitost, která je obohacuje (1 K 12,14-26). K bohatství rozmanitosti v církvi přispívají kulturní a historické faktory. Pastýřská služba je významným prostředkem, který církev dostala, aby pomáhala těm, kdo mají odlišné dary a úhly pohledu, vzájemně si skládat účty. **Jiří Bochez**

Oheň

Nejčastějšími slovy ve světě kolem nás jsou ropa, benzín, nafta, plyn: základ pohybu, pohonu a energie života dnešních lidí. Bez nich si dnešní život neumíme představit. Lidé, o kterých si čteme v Bibli, a ostatně i naši nedávní předkové nic z toho neznali a neměli. Slunce jim dalo světlo dne, oheň a svíčky sloužily ve tmě a teplo vydávalo dřevo v kamnech. Energií a pohonem života našich předků byla síla úplně jiná. Síla, na niž se dnes někdy někdo rozpomene, až když má všechno – zatopeno, uvařeno, rozsvíceno. Je to síla modlitby.

Neznám nikoho, kdo se nemodlí; ostatně – bez farářské povýšenosti – ani ateisty. I oni jednají „jako by byl“, ale nevěří a jsou proti. I ti, kdo plují životem bez znalosti přesahu lidské existence, ať vědomě či nevědomě vysílají střelné modlitbičky všeho druhu: dej, abych... vyhrál ve sportce, nebyl nemocný, děcko mi odmaturovalo, dostal práci, prožil ještě pár let... doplňte si sami. Ještě tak třeba ve fotbale: ať vyhrájeme my a oni prohrají. Jen prosím, nikdy takové modlitbičky „ať sousedovi chcípne koza“.

Je další postní neděle. Neděle v češtině znamená nedělat, je to čas odpočinku, zábavy, sportu, ba i nákupů. Už pětapadesát let k tomu máme i volnou sobotu. A nějak jsme zapomněli, že neděle je den, k němuž se váže jedno z Božích přikázání: Pomni, abys den sváteční světil. Je to den udělaný nejen pro nás, ale pro Boha!

V ruštině se pro neděli zachovalo slovo voskressenije – vzkříšení. Upomíná nás na to, že tu nejsme sami od sebe ani sami pro sebe. Že jsme Boží stvoření, které se po tisícíroch nedělích svého pozemského klopýtání odebere díky Kristovu vzkříšení k Pánu Bohu na věčnost.

Neděle se – želbohu – duchovně, modlitebně vyprázdnila. Díky aspoň za ty střelné modlitbičky. Jenže modlitba není „Dej! Nedej!“ ani „má dáti – dal“. Bůh není účetní ani automat na plnění našich přání. On to všechno zná a ví, protože hledí k srdci, i když se ho občas bláhově snažíme obloudit. Spíš my máme Bohu něco nabídnout: sebe. A taky na sebe upřímně zažalovat všechnu svou bídu, slabosti, nehodnosti i naděje. A přidat (v jakémkoli pořadí) tři kouzelná modlitební slůvka „děkuji..., prosím..., pomoz.“

Ovšem úplně nejsilnější modlitba je ta v tichu. Proto říká básník Bernanos: „Chceš se modlit? Už se modlíš.“ Do postních zápasů se sebou samými pak nám napovídá Blaise Pascal: „Známe-li Boha, aniž jsme poznali svou bídu, dojdeme k pyše. Známe-li svou bídu, aniž jsme poznali Boha, dojdeme k zoufalství. Poznáme-li Ježíše Krista, dojdeme doprostřed, protože v něm poznáme jak Boha, tak i svou bídu.“

Čas aspoň k okamžikům postních zastavení přeje

Jana Šilerová

Nebyl mu uznán ani doklad, v němž se uvádí, že byl z důvodu náboženské víry zproštěn základní vojenské služby v Uzbekistánu, kde žil v době své rané dospělosti v 90. letech.

První soudní stání se konalo 15. září 2022. Podle běžné trestní sazby mu hrozilo odnětí svobody v rozpětí tří až pěti let, soudce mu nakonec ale uložil pouze jeden rok. Alekseenko se proti rozsudku odvolal a na další soud musel kvůli nedostatku elektřiny, s nímž se Ukrajina dlouhodobě potýká, čekat do ledna. Jeho odvolání bylo neúspěšné, a tak byl nyní v pondělí povolán k nástupu do vězení.

Případ V. Alekseenka není ojedinělý. Během roku, kdy trvá válečný stav, bylo uděleno za odmítání vojenské služby na Ukrajině ještě několik podmíněných trestů odnětí

svobody. Ve třech případech se jednalo o výhradu vůči zabíjení lidí z důvodu svědomí, v jednom byla přímo uvedena křesťanská víra. V řešení je také několik desítek případů, kdy vojenskou službu se zbraní odmítli svědkové Jehovovi.

Z kontextu zpráv na serveru Forum 18 však vyplývá, že 44 ze 67 těch případů bylo již v dobrém uzavřeno, protože se pro tyto osoby podařilo nalézt nevojenské uplatnění. Zástupci společnosti svědků Jehovových se v článku vyjádřili: „Je to pozitivní známka toho, že vláda respektuje odpůrce vojenské služby i během vojenského konfliktu,“ a údajně dodali, že jsou vděční, že vláda respektuje žádosti jednotlivců o civilní náhradní službu i přes složité okolnosti.

Problém Alekseenka a čtyř zmíně-

ných podmínečně odsouzených tedy patrně spočívá v tom, že jejich důvody nejsou explicitně náboženské či jejich náboženské důvody nelze zařadit příslušnosti k některé ze státem uznaných pacifistických náboženských společností. Jako křesťanovi bez konkrétní církevní příslušnosti by Alekseenkovi patrně nemohla být civilní alternativa k povinné vojenské službě poskytnuta ani před válkou; zcela jistě je to v případě dalších čtyř odsouzených. V kontextu výše zmíněných vyjádření orgánů OSN se však zdá, že by to nebylo v souladu s mezinárodními úmluvami o lidských právech. Stejně tak jim zřejmě neodpovídá ani současný postup ukrajinských úřadů a jimi uložené tresty.

Jitka Schlichtsová
Zdroj: info.dingir.cz

Zprávy

Brat biskup obdržal ocenenie pre dlhoročnú prácu v Ekumenickej rade za tvorbu predpisov pre službu duchovných v silových rezortoch. S poverením biskupa

Elena Hajasová

Církev československá husitská
Náboženská obec, Církev československá husitská v Úpěši

431 let od narození Jana Amose Komenského
Slavnostní bohoslužbu s přednáškou

26. března 2023 od 14:00 v Husitské kapli v Hradci n. M.

Program:
14:00 - Slavnostní bohoslužba
- s doprovodem pěveckého sboru ZUŠ Hradec n. M.
15:00 - Pietní akt u pomníku J. A. Komenského
15:10 - Přednáška na téma: J. A. Komenský v dobovém svědectví a výtvarné tvorbě CČSH
- přednáší Mgr. Marcel Sladkowski
- O odkazu J. A. Komenského novodobé podobě husitské církve

Drobné občerstvení a teplé nápoje zajištěny
Vstupné dobrovolné

na konci ul. Husovy v Hradci nad Moravicí

(Ne)víra není překážkou!

Tisková zpráva úřadu Plzeňské diecéze CČSH

6. 3. 2023

Diecézní rada Plzeňské diecéze CČSH na svém řádném zasedání 6. 3. 2023 přijala abdikaci br. Filipa Štojdl na funkci biskupa Plzeňské diecéze CČSH.

Br. Filip Štojdl zůstává duchovním Plzeňské diecéze, setrvává v pracovní neschopnosti a prosí o modlitby.

Diecézní rada zvolila dočasným správcem Plzeňské diecéze br. Richarda Ferčíka a pověřila jej vyhlášením vyhledávacího řízení k volbě nového biskupa.

Společné vikariátní shromáždění a mimořádné volební diecézní shromáždění bude svoláno na sobotu 15. 4. 2023 do sboru na Mikulášském nám. v Plzni.

Ekumenická bohoslužba v Uherském Brodě

Zveme vás v úterý 28. 3. v 17 hodin do chrámu M. J. Husa v Uherském Brodě k ekumenické bohoslužbě. Kázat bude senior východomoravského seniorátu evangelické církve Michal Vogl. red

Kdekoliv shromáždí se...

Nedělní ráno 22. ledna bylo ve Zlině krásné. Sněhové vločky se za okny sem tam proháněly a snášely k zemi, kde od noci odpočívala jemně načechraná bílá peřina. Vzácný to úkaz posledních zim. Jenže... Kolik nás asi bude na bohoslužbách, když k nim docházejí vesměs starší lidé a kolem kostela jsou vyházeny jen úzké a přes všechnu opatrnost kluzké chodničky. A opravdu, sešlo se nás k začátku bohoslužeb pomálu. Ale mezi nimi na svém obvyklém místě bratr František Navrátil, jako vždy ve svátečním obleku a s úsměvem na rtech. Listoval zpěvníkem skoro jako..., no zkrátka jako by se nechumelilo.

K tomu je ovšem třeba podotknout takový malý detail, a sice že se bratru Františkovi blíží 92. narozeniny. To bude ale až v časném jaru, kdy, jak věříme, se jako v minulých letech vypraví s námi ke sborovým pobožnostem v přírodě, třeba na velkopáteční křížovou cestu. Zatím Bohu díky za ta hřejivá zimní setkávání.

Marcel Sladkowski

Z ekumeny

JE ČAS BOJE I ČAS POKOJE (KAZ 3,8)

Dne 17. 2. 2023 byl instalován nový generální sekretář Světové rady církvi pastor Prof. Dr. Jerry Pillay v ženevské kapli Ekumenického centra. Ve svém kázání „Církev na křižovatce“ říká:

Mám tu hodinky. Nejsou drahé, ale představme si, že jsou to drahé zlaté hodinky. Mohou mít všechn lesk a přitažlivost, ale pokud nejsou schopny ukazovat čas, k čemu potom jsou? Hodinky mají ukazovat čas. To je jejich účel! Bez ohledu na to, jak atraktivně a draze mohou vypadat. Pokud mi nedokážou ukázat čas, pak jsou v podstatě k ničemu.

Účelem církve je hlásat světu lásku a milost Kristovu, a to tím, že jde do světa kázat, vyučovat, křtít a vzdělávat věřící. Církev by měla žít tak, aby naplňovala Boží záměr. To je zachyceno také v poslání Světové rady církvi: „Je to společenství církvi, které podle Písma vyznává Pána Ježíše Krista jako Boha a Spasitele, a proto se snaží naplňovat své společné poslání ke slávě jediného Boha, Otce, Syna a Ducha svatého.“ Jako společenství 352 členských církvi pocházíme z různých a rozmanitých prostředí, abychom světu hlásali téhož Pána Ježíše Krista.

Někdy se zdá, že církev dnes zapomíná na svůj skutečný cíl ve světě. Místo toho chceme jít svou vlastní cestou, hledáme své vlastní programy a snažíme se uspokojit sami sebe. Musíme se zastavit a ptát se: Co chce Pán? Jak můžeme naplnit Boží záměr?

Jiří Bochez

Zdroj: www.oikoumene.org/news/

[rev-prof-dr-jerry-pillay-installed-as-ninth-wcc-general-secretary](http://www.oikoumene.org/news/rev-prof-dr-jerry-pillay-installed-as-ninth-wcc-general-secretary)

Príměstský tábor pořádaný diakonickým střediskem Hláška v Roudnici nad Labem. Zničené domy - Ukrajina, Borodanka.

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Uzdravení slepého

Z Českého ekumenického překladu Bible, z textu 9. kapitoly Janova evangelia (J 9,1-41), si vypisujte písmenka podle tohoto klíče: první číslo znamená verš, druhé určuje slovo v tomto verši (počítají se i předložky a spojky), třetí číslo znamená písmenko v daném slovu..

18,5,4 3,3,5 39,3,3 2,9,7 24,2,2 27,1,9 36,4,1 8,9,1 1,4,3 4,1,1 26,6,4 13,8,2 22,5,4 40,1,6 29,11,1 10,5,1 5,6,6 24,10,1 35,3,3 6,7,3 16,1,4 12,6,6 28,1,2 31,8,4 7,9,4 21,5,3 14,5,1

(Řešení z čísla 10: Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.)

Jana Krajčířiková

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktorka Mgr. Markéta Černá, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklamacce: tel. 220 398 117.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

